

— mohlo by se vyvozovati, že spoluzavinění poškozeného nemá vlivu na výši nároku nositele pojištění, pokud je nárok kryt přiznanou náhradou poškozenému. V případě, kdy v důsledku spoluzavinění pojištěnce byla přiznána náhrada nižší, než je nárok na náhradu škody, může mít ovšem spoluzavinění svůj vliv. Příklad: Přiznaná náhrada škody 10.000 Kč, v důsledku spoluzavinění se přiznává pouze z polovice 5000 Kč. Nárok Ústřední sociální pojišťovny činí 8000 Kč a je ovšem otázka, zdali Ústřední sociální pojišťovna má při spoluzavinění nárok na celou částku 5000 Kč, nebo pouze na polovici 2500 Kč a na druhou polovici poškozený. Otázku nelze posuzovati analogicky podle judikatury, týkající se náhradních nároků úrazové pojišťovny dělnické. Podle zákona o úrazovém pojištění dělnickém je totiž pojistný nárok úrazové pojišťovny proti škůdci, když si pojištěnec úraz spoluzavinil, nárokem zcela samostatným, nezávislým na nároku poškozeného proti škůdci, jak blíže vyplývá z rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 31. května 1930, Rv I 1354/29 (Vážný čís. 9952). Příslušné ustanovení úrazového zákona má zcela jiný doslov, než první odstavec šu 246 zákona o sociálním pojištění, ve kterém se uvádí, že nárok přejde na nositele sociálního pojištění. Jde o zákonný postup a práva postupníkovy jsou podle šu 1394 obč. zákona stejná s právy postupitele, což platí i při postupu ze zákona (rozh. nejv. soudu z 12. června 1935, Rv II 726/33). Z toho důvodu lze zastávati názor, že při spoluzavinění má nositel sociálního pojištění nárok pouze na úměrnou část náhrady škody a že příslušnou částku nesmí převyšovati postižní nárok Ústřední sociální pojišťovny.

Glosy a aktuality.

Převod nemovitosti za dluhy jest darováním?

Advokát Dr. Harsa z Kladna upozornil nás na následující případ právě rozhodovaný nejvyšším soudem:

Byla uzavřena smlouva o převodu $\frac{1}{4}$ nemovitosti, náležitě popsané, za to, že nabývající převezme poměrný díl dluhů na realitě váznoucích, a převádějící zavázal se kdykoli na požádání podepsati o tom vkladu schopnou listinu. Když bylo žalováno na dodržení této smlouvy, vyhověl okresní soud v Kladně i krajský soud civilní v Praze žalobě, poněvadž žalobcem tvrzený skutkový stav byl ve sporu zjištěn, Nejvyšší soud však za účasti prvního presidenta nejvyššího soudu Dr. Fajnora, předsedy, a radů nejvyššího soudu Mezníka, Dr. Malého a vrchních soudních radů Dr. Ungara a Müllera, soudců, roz-

sudkem ze dne 31. října 1936, č. j. Rv I 2013/34 změnil rozhodnutí nižších stolic v ten rozum, že žalobu na dodržení smlouvy zamítl a odsoudil žalobkyni k útratám všech tří stolic a uvedl v důvodech:

»Dovolání jest opodstatněno, pokud vytýká, že nižší soudy mylně posoudily otázku, zda smlouva, o jejíž splnění jest žalováno, je úplatnou smlouvou kupní, pokud se týče postupní, či smlouvou darovací.

Odvolací soud schválil právní názor soudu první stolice, že smlouva, kterou se žalovaná zavázala, že postoupí žalobkyni, své dceři, svou ideální čtvrtinu nemovitostí v žalobě uvedených proti tomu, že žalobkyně převezme poměrnou část, t. j. jednu čtvrtinu knihovních dluhů, váznoucích na nemovitosti pro Občanskou záložnu na Kladně — není smlouvou darovací podle §§ 938 a násl. obč. zák., ježto prý žalovaná ani netvrdila, že strany jednaly v úmyslu, aby se žalobkyni dostalo bezplatně majetkového prospěchu v rozdílu mezi pravou hodnotou nemovitostí a hodnotou postupní valuty.

Podle § 938 obč. zák. je smlouva darovací smlouva, kterou se někomu bezplatně přenechá věc. Podstatným znakem darovací smlouvy je tedy její bezúplatnost, naproti tomu nezáleží na tom, zda bylo jejím podnětem, aby byl někdo obohacen, či nějaký jiný podnět. Nižší soudy pokládají smlouvu za úplatnou, protože žalobkyně měla se čtvrtinou nemovitostí převzítí poměrnou část hypotekárních dluhů ve výši 7500 Kč. Toto břemeno zmenšuje sice cenu oné čtvrtiny nemovitostí, kterou chtěla žalovaná žalobkyni postoupiti, není však úplatou ve smyslu §§ 938, 917 a 921 obč. zák. Podle těchto předpisů lze rozuměti úplatou jen statky a práce, které se navzájem plní ze jmění spolusmluvníka. Hypotekární dluh, který podle §§ 443 a 1409 obč. zák. musí každý nabyvatel nemovitosti již podle zákona převzítí spolu s nemovitostí, není vzájemnou hodnotou, poskytovanou ze jmění nabyvatelova, a není proto úplatou. Že pouhé převzetí dluhu nečiní takovou smlouvu nutně ani smlouvou smíšenou, dílem úplatnou, dílem bezúplatnou, plyne z § 944 obč. zák., který připouští darování celého jmění, tedy souhrnu majetkových práv a závazků. Tyto zásady vyslovil nejvyšší soud již v rozhodnutí čís. 2765 Sb. n. s., na které dovolání právem poukazuje.

Podle toho, co uvedeno, nelze tedy spornou smlouvu, v níž se žalobkyně nezavázala k žádnému vzájemnému plnění ze svého jmění, považovati za smlouvu úplatnou. Jde vpravdě o smlouvu darovací bez skutečného odevzdání, jejíž platnost je podle § 1 zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. z. podmíněna zřízením notářského spisu. Ježto však v souzeném případě takový spis nebyl zřízen, je smlouva, jejíž splnění se žalobkyně domáhá, neplatná.

Dr. Harsa k tomu podotýká, že toto rozhodnutí odporuje úplně dřívější judikatuře, zejména Vážný č. 10.067, v němž nejvyšší soud připustil, že jde o smíšené darování jen tehdy, je-li hodnota převáděné věci vyšší než hodnota hypotekárních dluhů, kdežto převzetí hypotekárních dluhů že je úplatou, a v jehož důvodech uvedl:

»Ale jinak se věc má s povinností, zaplatiti a zúrokovati spořitelní dluh. Tu nešlo jen o břemeno, které na darované nemovitosti vázlo, muselo býti obdarovanou převzato a zmenšovalo jen cenu nemovitosti a daru. Tu šlo o samostatný závazek obdarované, o jehož splnění mohla býti žalobcem (§§ 1404 a násl.

obč. zák.), po případě i spořitelnou (§ 881 obč. zák.) žalována. Převzetím tohoto závazku zmenšil se zvýšením jejích dluhů stav jmění obdarované bez ohledu k tomu, co darem nabyta. Žalovaná jako nabyvatelka darovaného jmění poskytla takto určitou vzájemnou hodnotu ze svého jmění, neboť převzatý závazek by trval dále, i kdyby žalovaná vlastnictví k nemovitosti jím zatížené pozbyla jakýmkoli způsobem, zejména i po zrušení darovací smlouvy. Jde o tak zvanou smlouvu smíšenou.«

Že rozhodnutí Vážný č. 2765 bylo ojedinělé a nikdo se jím neřídil, jest zřejmé také z cit. rozh. čís. 10.068. Jestliže nyní rozh. z 31. října 1936 takřka doslova cituje výklad rozh. Vážný č. 2765 o tom, co je »úplata« a zastává názor, že převzetí dluhu (tedy i osobního závazku) není úplatou, pak jde zřejmě o názor opět ojedinělý.

Ministerstvo spravedlnosti uveřejnilo rozhodnutí nejv. soudu ze dne 31. října 1936 č. j. Rv I 2013/34 v právě vydané příloze k číslu 11 Věstníku (rozh. č. 1388) a nade-psalo je touto právní větou:

»Pojem smlouvy darovací. Hypotekární dluh, který již podle §§ 443 a 1409 všeob. obč. zák. musí každý nabyvatel nemovitosti s touto převzítí, není vzájemnou hodnotou poskytovanou zciziteli ze jmění nabyvatelova, není úplatou a pouhé převzetí dluhu nečiní smlouvu, již byla nemovitost postoupena, smlouvou úplatnou.«

Velmi zajímavým bude též stanovisko poplatkové k tomuto způsobu darování, zvláště zjistí-li se, že převzaté hypotekární dluhy převyšují hodnotu nemovitosti.

Spory a dlužnické úlevy.

Čtenáři vytkli nám, že jsme v čís. 1 (str. 35) uveřejnili rozhodnutí nejvyššího soudu se samými otazníky a v čís. 2 (str. 73) přehled literatury o otázce, jak mají býti formulovány žalobní petity proti zemědělcům a nezaměstnaným v případech, na které se vztahují vl. nař. 250 a 251 ex 1935, aniž jsme dali návod, jak se má v praxi postupovati.

Mezitím bylo rozhodnutí, námi ci-